

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Jos työ karkaa Suomesta, ei täällä riitä hommia myöskään herroille.

KAIIJA AHTELA KAUPPALEHDESSÄ

Etujärjestöillä nyt sopimisen paikka

Eduskunnan suurimmaksi puolueeksi nousseen keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä puhui eduskuntavaalien edellä laajan yhteiskuntasopimuksen tarpeellisuudesta. Hänen mielestään sopimuksen pitäisi syntyä joko ennen hallituksen muodostamista tai ainakin sen rinnalla.

Todennäköisenä pääministerinä Sipilä onkin lähtenyt vauhdikkaasti liikkeelle. Hän on ehtinyt tavata tällä viikolla etujärjestöjen ja puolueiden johtoa. Etujärjestöiltä Sipilä kysyi kolme kysymystä, joihin hän odottaa vastauksia ensi tiistaina.

Etujärjestöjen pitää esittää omia keinojaan tuottavuuden ja kilpailukyyn kasvattamiseen, työllistämiskynnyksen madaltamiseen ja työttömyyden hoitamiseen käytettävien rahojen aktivoivampaan käyttöön.

Toivottavasti järjestöt ottavat Sipilän kysymykset toisissaan ja esittävät, mitä pitäisi tehdä, eivätkä keskity siihen, mitä ei saa tehdä. Nyt ei ole kysymys työmarkkinaneuvotteluista, vaan tulevan hallitusohjelman pohjustamisesta ja sitä kautta koko Suomen suunnasta.

Kysymys siitä, minkälainen yhteiskuntasopimuksen muoto ja sisältö pitäisi olla, ei ole tärkein asia. Tärkeintä on löytää mahdollisimman laaja yhteinen näkemys, miten Suomen kilpailukyky ja sitä kautta talous saadaan viimeinkin kääntymään nousuun.

Etujärjestöjen mielipiteiden kysyminen tässä vaiheessa on poikkeuksellista. Epätavanomaisena on myös, että Sipilä haluaa tietää Suomen Yrittäjien (SY) ja Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton MTK:n mielipiteet. Yleensä näiden etujärjestöjen edustajille on varattu korkeintaan kuunteluoppilaan asema.

SY:n ja MTK:n kutsumisella mukaan rakentamaan yhteiskuntasopimusta on vahvat perusteet.

Viime vuosina työpaikat ovat lähes täysin syntyneet pieniin ja keskiisuuriin yrityksiin. Näin on hyvin suurella todennäköisyydellä myös tulevaisuudessa.

Puolueet ovat yksimielisiä siitä, että biotaloudessa on Suomen tulevaisuuden avaimet. MTK on suurten odotusten kohteena olevan biotalouden johtava etujärjestö. Vaikka biotalouteen liittyy paljon myös teknologiaa, löytyvät sen alkuhäteet maaseudulta.

Etujärjestöt ovat suhtautuneet Sipilän esitykseen myönteisesti, mutta yhteisen näkemyksen löytäminen ei ole helppoa. Työmarkkinajärjestöt ovat edellisen hallituskauden aikana

Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä haluaa kuulla myös MTK:n ja Suomen Yrittäjien esitykset.

kuitenkin osoittaneet, että ne pystyvät sopimaan asioista, vaikka hallitus ei pystynytään. Maltilliset tulatoritukset ja eläkesopu ovat tästä hyviä esimerkkejä.

Sipilän tarkoituksena on käydä yhtä aikaa neuvotteluja sekä etujärjestöjen että puolueiden kanssa tulevasta hallitusohjelmasta. Tämä on loogista, koska etujärjestöjen kanssa toivottavasti löytyvä yhteinen näkemys vaikuttaa hallitusohjelmaan.

Sipilän mukaan sopimuksen sisältö vaikuttaa siihen, kuinka suureksi talouskasvuennuste voidaan tehdä ja millaisia sopeuttamistoimia tarvitaan.

Suomessa on kokemusta myös siitä, ettei yhteiskuntasopimusta saada aikaan. Tällaisen tilanteen varalle Sipilällä on todennäköisesti vaihtoehtoinen etenemismalli.

Puoleille Sipilä esittää kysymyksiä ensi viikon tiistaina. Vastauksen pitäisi olla valmiina vapun aattona. Näistä vastauksista ja tällä viikolla käydyistä luottamuskeskusteluista riippuu, mitkä puolueet lähtevät varsinaisiin hallitusneuvotteluihin. Neuvottelut on tarkoitus saada valmiiksi neljässä viikossa.

Vauhti hallituksen muodostamiseksi on ainakin alussa kova. Työmarkkinajärjestöjen kannalta vauhtia saattaa olla liikaakin, koska perinteisesti sopimusten tekemiseen on kulunut jopa vuosia.

Vauhtia neuvotteluissa tarvitaan, koska uuden hallituksen on päästävä töihin ja tekemään päätöksiä mahdollisimman pian. Aikaa on riittävästi jos tahtoa löytyy. Nyt on aika sopia.

Hallituksen rakentamisessa on vauhti päällä.

Murheen Välimeri

Suomen vaaliuutisten keskellä jäi ehkä liian pienelle huomiolle viime lauantai-iltana Välimerellä sattunut laivaturma, jossa hukkui jopa 900 ihmistä. Turmalaiava kuljetti ”siirtolaisia” Libyasta kohti Italian rannikkoa.

Alkuvuoden aikana vastaavia reittejä Pohjois-Afrikasta Eurooppaan on saapunut noin 40 000 uuden, paremman elämän etsijää. Koko vuoden luvuksi ennakoidaan jopa 200 000:aa.

Siirtolaisuuden sijaan olisi syytä puhua pakolaisuudesta. Merikelvottomiin aluksiin ahdetut ihmiset pakenevat äärimmäisiä oloja – sotaa, nälkää ja poliittisia vainoja.

Pohjois-Afrikasta on arabikevättä seuranneen kaoksen myötä tullut ihmissalakuljetuksen ja ihmiskaupan keskus. Lyhyt reitti Välimeren yli Eurooppaan vetää kotimaansa jättäviä kriisipesäkkeistä myös muilta puolilta maailmaa.

Äärioloja pakenevat joutuvat matkallaan helposti järjestäytyneen ja ammattimaisen riiston ja huijauksen uhreiksi. He ovat mak-

saneet koko omaisuutensa toivosta tulevaan, mutta päätyvät ajelehtimaan laivarähjissä Euroopan rannikolle.

Välimerestä on tullut murheen ja kuoleman meri. Eurooppalaisten silmien edessä mereen on pelkästään alkuvuoden aikana hukkunut lähes 2 000 Eurooppaan pyrkivää siirtolaista.

Kuinka kauan Eurooppa voi katella tätä murhenäytelmää vierestä?

EU-maiden johtajat pohtivat Välimeren siirtolaisongelmaa torstaina Brysselissä. Odotettavissa on luultavasti sotilasoperaatio ihmissalakuljetusten pysäyttämiseksi.

Salakuljetukseen on pakko puuttua, mutta käytännössä se siirtää itse ongelman hetkellisesti vain vähän kauemmaksi, pois silmistä.

Kansainvaellus Eurooppaan johtuu lähitöiden epävakaudesta. EU:n on jatkossa oltava rakentamassa vakautta lähitöihin tai varauduttava yhä suurempaan siirtolaistulvaan – luultavasti molempia.

Välimerellä mitataan nyt eurooppalaista ihmisiyyttä. Siihen tulisi kuulua hädässä olevan auttaminen.

YLIÖ

Lamat eivät lopu ennustamalla

Uusimmat kansantalouden tilinpidon luvut kertovat, että tuotanto supistui tammi-helmikuussa edellisvuoteen verrattuna lähes kaksi prosenttia. Vastaavasti teollisuustuotanto supistui viisi ja tavaravienti seitsemän prosenttia.

Mikään ei viittaa siihen, että tämä kehityskulku muuttuisi lähikuukausina. Miten on mahdollista, että kaikki talousennusteet silti povaavat kasvua tälle vuodelle puhumattakaan ensi vuodesta, jolle ennustetaan jo puolettoista prosentin kasvua.

On paikallaan todeta, että myös IMF, OECD ja EU:n komissio noudattavat samaa kaavaa Suomea koskevissa ennustenumeroissaan.

Hirveitä ennustevirheitä
Viimeiset viisi vuotta ennusteet ovat noudattaneet samaa kaavaa: kuluvalle vuodelle luvataan pientä kasvua ja seuraavalle lähes normaalkasvua. Yksikään instituutti ei ole ennustanut seuraavalle vuodelle kokonaistuotannon supistumista.

Ennustenumeroissa on toki poikkeamia, mutta ne koskevat yleensä desimaalipilkun jälkeisiä lukuja. Etumerkkeihin asti erot eivät ulotu.

Tarvinne tuskin sanoo, että kaikki ennusteet ovat menneet pahasti pieleen, koska vaali-vuoden 2011 jälkeen kokonaistuotanto on yhtäjaksoisesti supistunut eikä kasvanut.

Aivan omassa luokassaan on Palkansajien tutkimuslaitoksen ennuste keväältä 2011, jossa bkt:n keskimääräiseksi kasvuksi vuosille 2011–2015 ennustettiin kolmea prosenttia. Julkisyhteisöjen rahoitusjäämän ennustettiin kääntyvän positiiviseksi ja olevan vaalikauden lopussa jo 2,4 prosenttia suhteessa kokonaistuotannon arvoon.

Todellisuudessa alijäämä on pysynyt alijäämänä ja vain kasvanut (viime vuoden luku oli 3,2 prosenttia). Voi vain kädet ristissä toivoa, että vaalikaudelle 2015–2019 ei tehdä samanlaisia ennustevirheitä ja rakennetta koko talouspolitiikkaa tuultentuville.

Perusongelmat ovat jäljellä
Jos vuosi 2015 jää sekkin lama-

historiaksi, on kyseessä taloushistoriamme pisin yhtäjaksoinen lama. Vertailukohtaa saa hakea suurista nälkävuosista 1862–1867, jolloin vuoden 1860 tuotannon taso saavutettiin vasta 1868.

Toki vuosien 1917–1918 ja 1991–1993 lamat olivat ”syvydeltään” pahempia, mutta ne jäivät kestoltaan siedettävän lyhyiksi.

Nyt on uskallettava povata laman loppua edes vuodelle 2016. Näin siksi, että meillä ei yksinkertaisesti ole mitään selvää syytä talouskasvun käynnistymiselle.

Talouden perusongelmat: heikko kilpailukyky, huonosti

» Miksi politiikat haikailevat velkaelvytyksen perään?

toimivat markkinat, ylisuuresta julkisesta sektorista aiheutuvat kustannusongelmat ja globalisaation ja teknisen kehityksen tuomat talouden rakennemuutokset eivät ole poistuneet minnekään.

Ainoa asia, joka on viime vuosina muuttunut, on julkisen sektorin velkaantuneisuus. Velalla elämisen tie päätyy kuitenkin aikanaan ja finanssi-politiikkaa on kiristettävä.

Vaikka finanssipolitiikan kerroin olisi miten pieni tahanan, bkt supistuu? Mutta, miten paljon se supistuu?

Yksi tapa haarukoida huonoja uutisia, on todeta, että teollisuuden tuotanto on nyt vuoden 2000 tasolla. Koska teollisuus on se, joka vastaa vientituloista ja yleisemmin koko elintasostamme, on legitiimiä argumentoida, että jos kerran teollisuustuotanto on jäänyt vuoden 2000 tasolle, niin myös reaali-tilojen pitää laskea tälle tasolle.

Nyt kuitenkin bkt on lamasta huolimatta yhä 18 prosenttia vuoden 2000 tason yläpuo-

lella, eli teollisuustuotantoon verrattuna siinä on valitettavan paljon ”höttöä”, joka purkaminen johtaa pahimmasta tapauksessa vielä useiden vuosien lamaan.

Nollakasvu on mahdollinen

On jotain outoa siinä, että vuoden 2000 jälkeen Suomen bkt on kasvanut nopeammin kuin Saksassa, vaikka siellä teollisuus ja vienti ovat olleet kohtuullisessa kasvussa.

Outoa on sekin, että Suomessa on tuudittauduttu korkeampiin pitkän aikavälin kasvunumeroihin kuin Saksassa. Vielä vuosi sitten yleinen pitkän aikavälin kasvuluku oli lähes kaksi prosenttia. IMF:n tuoreessa Suomen ennusteessa on edelleen samanlaisia numeroita, mutta onneksi sentään valtaosa arvioista pyörii vain yhden prosentin lukemissa.

Yksikin prosentti on paljon, kun työvoima ja pääomakaan eivät kasva ja talouden kilpailukyky on korkeintaan välttävää. Siksi olisi varmaan järkevintä ottaa vakavasti nollakasvun skenaarit – se mikä on tapahtunut Japanissa ja Italiassa ei välttämättä sivuuta Suomea vain sen vuoksi, että pidämme itseämme muita parempina.

Huolestuttava on, että sekä Talouspolitiikan arviointineuvoston ja Anders Borgin ja Juhana Vartiaisen tuoreet raportit olettavat, että meillä on vain tilapäinen suhdannetaantumia ja että

kasvu lähtee liikkeelle viimeistään 2017.

Epäselväksi vain jää, miksi kasvu todellakin käynnistyisi parin vuoden sisällä. Ei kasvun käynnistymiseen riitä, että jotkut ekonomistit ennustavat hyvien aikojen palaavan pian.

Velka on veli otettaessa

Ei bkt:n kasvuun tarvita mitään rakettitiedettä. Kreikan talous tarjoaa siitä oivan esimerkin.

Vuosien 2000 ja 2007 välillä kokonaistuotanto kasvoi siellä ennätykselliset 35 prosenttia massiivisen julkisen sektorin velkaelvytyksen ansiosta. Nyt on tultu takaisin vuoden 2000 tasolle ja velkaa on niin paljon, että sitä riittää muillekin jaettavaksi.

Kysyä sopii, mitä järkeä tällaisessa ”elvytyksessä” on ja miksi ihmeessä omatkin politiikkomme haikailevat samanlaisen velkaelvytyksen perään.

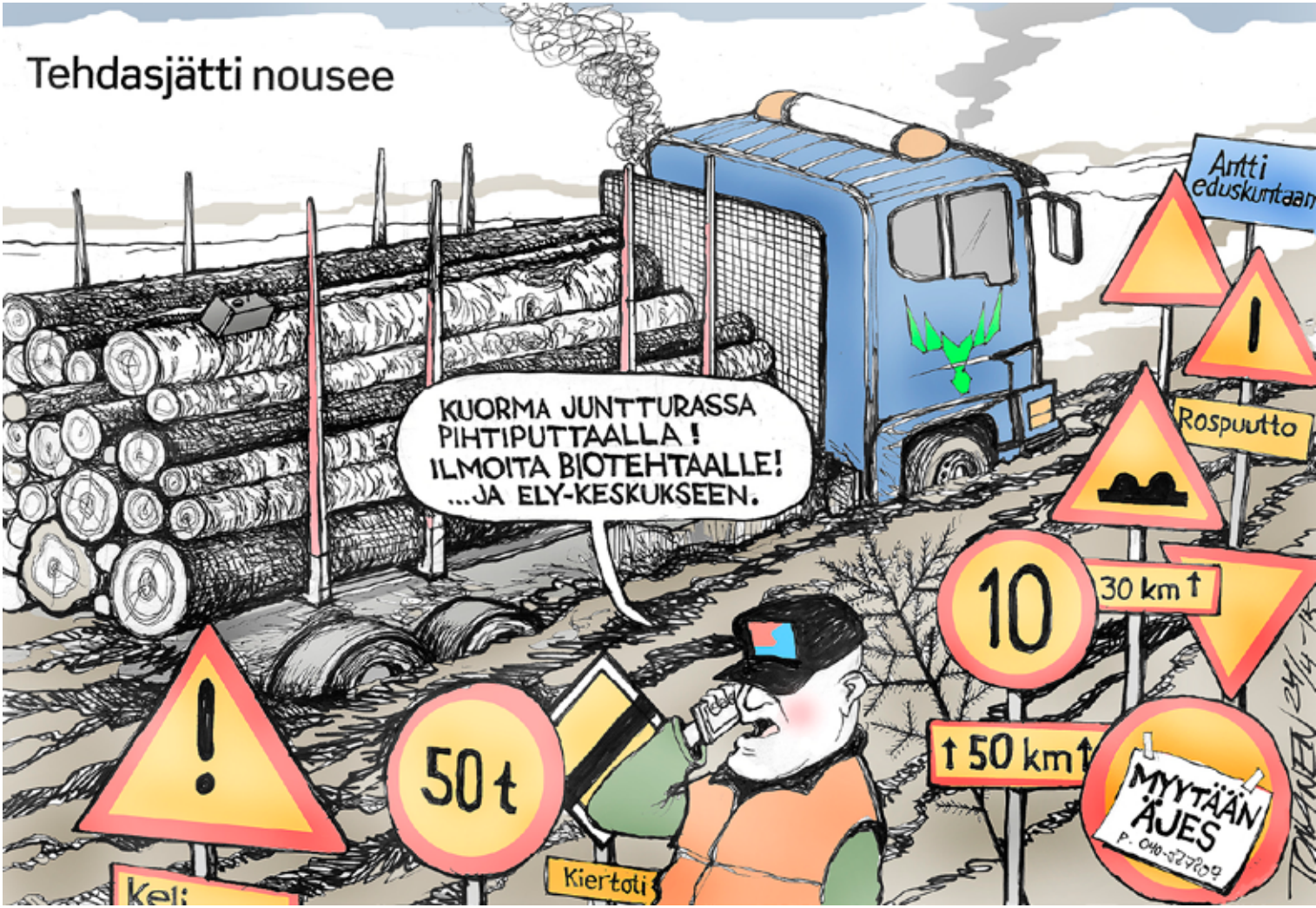
Ei sellaisella politiikalla rakenneta mitään pysyvää kasvua ja varallisuutta, yhtä vähän kuin jos tavallinen kotitalous velkaantuisi korviaan myöten laittaessaan poliisinsa uuteen kuosiin.

Ehkä poliitikkojen kannattaisi konsultoida ennen vaalilupauksiaan vaikka ulosottomiehiä, he ainakin tietävät, miten suurten tulojen toivossa hankittujen velkojen kanssa lopulta käy.

MATTI VIREN

Kirjoittaja on taloustieteen professori Turun yliopistossa.

TOIVANEN

KOLUMNI: MIKAEL PENTIKÄINEN

Paatero, Ala-Pietilä ja luottamuspula

Vaalivoittaja Juha Sipilä on tapaillut tällä viikolla tiiviisti puoluejohtajia. Hän selvittää ”luottamuskierroksella”, kenen kanssa voi syntyä hyvä yhteistyö.

Sipilä on testannut kumppaniehdokkaita käymällä läpi mm. viime aikojen politiikan ongelmia. Hän haluaa tietää, miten niitä ratkomalla olisi saatu parempia tuloksia.

Sipilä haluaa hallituksensa kollegiaalisen johtamistavan, jossa toimitaan joukkueena, tehdään vaikeat ratkaisut yksituumaisesti, seistään päätösten takana yhdessä eikä aiheuteta epämiellyttäviä yllätyksiä.

Kollegiaalinen johtaminen on vaikeaa. Suomen nostaminen vaatii kuitenkin uutta johtajuutta. Se ei voi syntyä, jos usikin hallitus on loputon riitapesä.

Jos nykyhallituksen onneton keskinäinen luottamus oli vaaliluuhunsa unohtua, omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (sd.) palautti sen taas mieliimme.

Paatero yllätti hallituskumppanit erottamalla valtion omistajayhtiön Solidiumin hallituksen vetäjän Pekka Ala-Pietilän. Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori (kok.) oli ”todella närkästynyt”. Syvää närkästystä on muualakin.

mikael.pentikainen@mtt.fi
@jrpentikainen

Paatero antaa Juha Sipilälle yhden lisäsynn pohtia, onko SDP sopiva hallitukseen.

Vapaavuoren mielestä väistyvän hallituksen ei pitäisi tehdä merkittäviä päätöksiä. Solidiumin puheenjohtajan vaihto on kiistatta sellainen.

Yleensä vaalien jälkeen väistyvä hallitus hoitaa vain välttämättömät asiat, koska kansa on jo valinnut uudet päättäjät. Se on hyvä tapa.

Paatero ei ole juuri avannut Ala-Pietilän potkujen perusteita. Selitys on ollut tavanomaista omistajajargonia.

Taustalla on kuitenkin jo pitempiä aikaa jännite ministerin, hänen virkamies- tensä ja Solidiumin hallituksen johdon välillä. Ala-Pietilä on halunnut pitää Solidiumin etäällä poliittisesta ohjauksesta, ja Paatero on kokenut saavansa huonosti tietoa.

Asiaa ei ole auttanut Ala-Pietilän ja omistajaohjausta johtavan Eero Helio- vaaran hieman tunteutunut suhde. Virkamiehet myös kokevat, että Solidium on liian itsenäinen.

Lisäksi on ollut asioita, joita Solidium ei ole ministerin mielestä hoitanut hyvin. Talvivaara on niistä yksi. Paatero on myös saanut selitellä kotimaakunnas-

saan ja ay-piireissä, miksi Solidium on sallinnut Stora Enson siirtymisen lähes kokonaan ruotsalaisten hallintaan.

Solidiumin ja ministerin jännite ei ole uusi asia. Myös aiempi omistajaohjaus- ministeri Heidi Hautala (vihr.) oli ongelmassa Solidiumin kanssa.

Ala-Pietilä oli lähtenyt Hautalan aikaan, koska ei halunnut nähdä, miten paljon Solidiumin asiat aiheuttivat painetta ministerille, Hautala avautui Uudessa Suomessa.

Ala-Pietilä on yritysjohtajien aatelia. Hänestä olisi tullut Nokian toimitusjohtaja, jos hän olisi halunnut.

Olen joskus istunut samassa hallituksessa kuin Ala-Pietilä. Hän on joukkuepelaaja, joka näkee suuret linjat. Hän tietää, miten hallituksia johdetaan ja miten niissä toimitaan rakentavasti. Hän antaa arvon myös omistajalle.

Hän ei riskytle, mutta toimii sen puolesta, minkä kokee oikeaksi. Myös Solidiumia hän on johtanut hyvin.

Ehkä hän nyt puolustoi periaatetta, johon uskoi ja joka on paperiinkin kirjattu. Poliitikot hän mielusti olisi pitänyt riit-

tävän etäällä Solidiumista.

Paateron päätöksellä oli puheenjohtaja Antti Rinteen (sd.) tuki. Paateron toiminta kertoo siis samalla SDP:stä.

Siksi Paatero antaa Juha Sipilälle yhden lisäsynn pohtia, onko SDP:n toimintatapa sopiva hallitukseen, joka perustaa kollegiaaliseen johtamiseen.

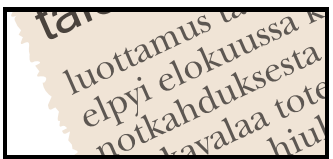
Demareiden sivuutus ei ole Sipilälle helppoa, sillä keskustan puolue-elitiin valtavirta mieluulee SDP:tä mukaan.

Tapaus antaa eväitä myös omistajaohjauksen organisoinnin pohdintaan. Omistajaohjaus on yleensä aiheuttanut ongelmia vastuuministerille.

Sipilällä on nykypoliitikoista ylivertainen yritysokemys. Miksi hän siirtäisi vahvuusalueensa jonkin muun kontrolle, mutta joutuisi kuitenkin kantamaan siitä poliittisen vastuun?

Siksi ennustan, että omistajaohjaus on ensi vaalikaudella pääministerin tarkassa seurannassa.

LEHTIKATSAUS

Investoinnista uutta uskoa

Metsä Groupin investointi nostaa **Länsi Savon** mielestä uudelle tasolle uskon metsäteolisuuden tulevaisuuteen.

”Se myös kohottaa paitsi metsien arvoa, myös metsäteollisuuden merkitystä Suomen talouselämälle. Liian rohkeaa ei ole väittää, että Äänekosken imussa kansantalouden yksi keskeinen tukijalka – metsät ja metsäteollisuus – alkaa jälleen tukevoitua.”

”Erityisen hienoa Äänekosken investoinnissa on se, että se vahvistaa alueiden Suomea. Työpaikat syntyvät maakuntiin, eivät kasvukeskuksiin, ja myös tehtaan rakentamisella on maakuntien työllisyystä vahvistava vaikutus. Merkillie pantavaa on sekin, että uusia tehtaia on muallakin

Suomessa suunnitteilla maakuntiin eli Kuopioon ja Kemijärvelle.”

SDP:llä edessä harkinnan paikka

Pohjalaisen mukaan SDP:n tilanne on vaikea.

”Sununtain vaaleissa kokivat tappion kaikki muut puolueet paitsi keskusta, vihreät ja RKP. Näkyvää jälkipyykkiä pestään kuitenkin vain SDP:ssä. Kovimmin on tykittänyt europarlamentaarikko ja puolueen suorasuu Liisa Jaakonsaari.

Armoa antamatta hän sanoi Uuden Suomen nettilehdessä, että puheenjohtaja Antti Rinne ei ole uskottava puolueen puheenjohtajana eikä valtiovarainministerinä.

Soradäntä kuuluu muualtakin. Demarit ovat jakautuneet kahtia pohtiessaan, pitävätkö puolueen olalla mukana hallituskuvioidsa vai jättäytyä oppositioon kansalaisten tilyn tuomion vuoksi.”

”Jakautuneena minkä tahansa puolueen on vaikea lähteä kantaan hallitusvastuuta.”